

מחלת הדוררת בעצי מאנגו*

בשנים האחרונות נסתמן ריבוי מסוים של מקרי תמותה חלקית בעצי מאנגו מבוגרים, במטעי הארץ השונים. ברוב העצים הפגועים אפשר היה להצביע על סימנים חיצוניים זהים, דבר שהיה בו כדי לרמוז על תמותה, שמקורה בגורם משותף. תקופה ארוכה לא עלה בידנו לבודד גורם כל שהוא, שבעטיו נגרמה תמותה זו, או להצביע על גורם כזה.

באביב 1969 נתגלתה המחלה בקנה-מידה נרחב בחלקת המאנגו שבקיבוץ נצר-סירני. שלא כבפעמים קודמות, היה באפשרותנו הפעם לעקוב אחר התפתחות המחלה, משלביה הראשונים. הנגיעות במטע התרכזה במספר מוקדים, שכללו עצים מזנים שונים. מתוך הענפים הנגועים בודדה פטרייה, שהוגדרה כ-*Verticillium dahlia* Kleb.

באותה תקופה, לערך, בדקנו ענפי מאנגו נגועים מאיזור בית-יצחק. גם במקרה זה בודדה מתוכם הפטרייה וארטיציליום, מחוללת מחלת הדוררת. פטרייה פתוגנית זו נמנית עם מיני וארטיציליום, המוכרים בעולם כמחוללי נבילה במספר פונדקאים רב. לפי מיטב ידיעתנו, אין עצי המאנגו נכללים ברשימת

פונדקאים זו. העדויות המובאות בזה מציינות אפוא לראשונה את המאנגו כפונדקאי לפטריית הדוררת.

מראה הנגע

בשלביה הראשונים של המחלה אפשר להבחין בנבילה פתאומית של העלים והענפים, על-הרוב בצד אחד של העץ. תוך תקופה קצרה ניכרת התייבשות כללית בצדו הנגוע של העץ, ואילו שאר חלקיו נראים בריאים. העלים הנובלים נשארים צמודים לענפים, תופעה המוכרת היטב במקרה של עצי אבוקדו הנגועים בדוררת. ברוב המקרים נעצרת התייבשות הענפים בקרבת הגזע ואינה גוררת תמותה מלאה של העץ. על גבי הענפים הראשיים, בחלק מהעצים הפגועים, אפשר היה להבחין בטיפות שרף צמיגות, בכמות מוגבלת. בחתך לאורך הענף הפגוע ניכרת החמה של צרורות ההובלה, שבתוכם מקננת הפטרייה.

עם עצירת תהליך ההתייבשות הוסרו במטע הפגוע הענפים היבשים (כפי שמקובל לגבי עצי אבוקדו נגועים), כדי לאפשר התחדשות הנוף. במספר מקרים מצומצם הובחנו סימני נגיעות חדשים כעבור שנה. במשך השנה הנוכחית ערכנו בדיקות אחדות בעצי מאנגו שהראו סימני נבילה אפייניים.

* מפרסומי מכון וולקני לחקר החקלאות, סדרה ה', מס' 995.

ענף מאנגו נגוע בדוררת.

פטריית הוֹאֵרְטִיצִילִיּוֹם, החשודה בעינינו כמחוללת המחלה, לא נתקבלה בתרבות. אפשר שסיבת הדבר במועד הבדיקה; שכן, בסברה זו אנו מסתמכים על הידוע מעצי הזית והאבוקדו, שבהם אין פטריית הוֹאֵרְטִיצִילִיּוֹם ניתנת לבידוד בכל עונות השנה.

יעקב פנקס, ד"ר מתילדה חורין
המחלקה למחלות צמחים
מכון וולקני לחקר החקלאות

תיקוני טעויות ב„חמרים להגנת הצומח“

בחוברת החדשה של „חמרים להגנת הצומח“, בעמ' 32, שיעור החומר הפעיל של התכשיר מילבן 100 הוא 1000 גרם בליטר.

באותו עמוד, החומר הפעיל של מילדקס הוא 4 כלורופניל — הידרוזון 3 מתיל 5 איזו קאזלון, והיצרן של תכשיר זה — פלנט פרוטקשן, אנגליה.

בעמ' 40, בארבעת התכשירים של פרתיזון — שיעור החומר הפעיל הוא 470 גרם בליטר.

אלה שברשותם החוברת הזאת מתבקשים לתקן בה את התיקונים הנ"ל.